

Ane Halsboe-Jørgensens tale ved Innovationsfondens Innotalk

Taler

Ane Halsboe-Jørgensen
Uddannelses- og
forskningsminister

Dato

19. november 2019

Sted

Carlsbergs Akademi,
København

En grøn mission med hele samfundet ombord

Tak for invitationen.

For en måned siden præsenterede Carlsberg den her. Det er faktisk en ølflaske, hvis nogen skulle være i tvivl. Og det er verdens første ølflaske af bæredygtig træfiber.

Det her, det er jo noget af det modigste, man kan gøre. At pille ved et nationalklenodie som den grønne ølflaske. Er der nogen, der har set ”Huset på Christianshavn”? De drikker mange øl i den serie. Og jeg kommer til at tænke på Poul Reichards karakter: Flyttemand Olsen. Den her temperamentsfulde, handlekraftige herre, der har en mening om det meste.

Ville Flyttemand Olsen gå så langt som til at skåle i bæredygtig træfiber? Det er et godt spørgsmål. Det kræver i hvert fald en god portion mod at melde ud, at dét her er fremtiden. At udfordre folket på noget, de kender så godt.

Det lyder måske, som om jeg prøver at tale jer fra ideen. Men min pointe er faktisk det helt modsatte: Der skal være mere af det her. Meget mere! Jeg drømmer om at gå ud på gaden om nogle år og blive mødt af en sværm af vilde ideer. Man skal da gå forbi den lokale tøjbutik og opdage, at et af vinduerne er dedikeret til kollektioner i bioplast. 3D-printet, selvfølgelig. Det så jeg faktisk på KADK for nylig.

Vi skal da hente vores pakke og bære den hjem i bionedbrydelig emballage. Eller emballage, der kan spises. Og selvfølgelig skal du kunne vælge en øl på træfiber

på værtshuset. Vi skal da være omringet af ting, der rykker ved vores opfattelse af det ”normale”. Og jeg vender tilbage til, hvorfor jeg har den drøm.

Et fælles ansvar

Regeringen har sat sig for, at CO2-udslippet skal reduceres 70 procent frem mod 2030. Vi er den første generation, der mærker konsekvenserne. Og den sidste generation, der kan nå at gøre noget ved det. Det er et faktum, at vandstanden stiger, og at årstiderne ændrer sig. Det kan vi ikke undgå. Men vi kan undgå, at det løber løbsk.

Men det kræver et fælles ansvar at komme i mål. Du siger det meget godt, Flemming Besenbacher. Det er ’Mål 17’ om at gøre ting i fællesskab. Det skal foregå på tværs af områder, men det skal også foregå på tværs af samfundslag. På tværs af sektorer. Og på tværs af faglige discipliner.

Hvad angår den første – på tværs af samfundslag: Så er jeg meget optaget af, at vi går til den her opgave som et fælles land. Som et fælles samfund. Og at vi ikke knækker over på midten i et forsøg på at nå målet. Det er vigtigt, at det sker på en socialt ansvarlig måde. Og det er blandt andet derfor, jeg taler om, at ideerne gerne må summe over det hele.

Nu skruer vi op

For 2 uger siden lukkede vi den delaftale af Finansloven, der handler om lige præcis forskning: aftalen om forskningsreserven. Det første hjørne af regeringens første finanslov er dermed i hus. Og det er med opbakning fra alle Folketingets partier, at det lykkedes at give den en meget grøn toning. Det blev første reelle skridt mod at gøre visionen om de 70 procent til virkelighed.

Jeg kigger jo på vores forskere og fonde med en blanding af forventning og respekt. Der ligger ikke lige en drejebog, vi kan slå op i for, hvordan vi når de der 70 procent. Og det er ambitiøst, jeg ved det godt. Men tiden kalder på ambitiøse mål.

Aftalen betyder, at Innovationsfonden skal udmønte 798 millioner inden for det grønne område i 2020. Det er alligevel en sjat. Og vi har lagt dem i hænderne på jer, fordi vi tror, at I kan gøre det klogt. Jeg ved, at det gør I gerne. For I har

allerede hænderne dybt nede i det her område med den grønne omstilling. Med stort engagement og store beløb. Det skal I have tak for. Og nu skruer vi op.

Jeres klimapanel udgiver sin rapport i dag. Blandt meget andet, så kommer den også ind på det tværgående. Og I kaster et værdifuldt blik på, hvor de strategiske forskningsmidler gør størst gavn. I fremlægger det selv senere i dag. Og jeg vil gerne sige mange tak for det grundige arbejde, der er lagt i de anbefalinger.

Vi er på et langt togt

Det strategiske blik er så vigtigt i den her indsats. Vi skal eksekvere ting nu og her. Det er der brug for. Men vi er også på et meget langt togt, der peger mange år frem i tiden. Både frem til 2030. Men også helt frem til 2050.

Så i aftalen om forskningsreserven, der lægger vi vægt på, at fonden uddeler de her midler med et blik for den langsigtede opbygning af kapacitet. Og vi har understreget i aftalen, at det indebærer langsigtede prioriteringer. Så derfor glæder jeg mig til at drøfte det her med Innovationsfondens bestyrelse. Hvad jeg – og partierne bag aftalen – har af forventninger til opgaven.

Historien om et tastatur

Jeg har taget et billede med. For når det kommer til udvikling og innovation, så er det altså lettere sagt end gjort. I kan nok se, hvad det er: et tastatur. De fleste af os har det mellem hænderne hver eneste dag. Og man kalder det ”qwerty”-tastaturet. For de første 6 bogstaver til venstre er: Q, W, E, R, T, Y. Og historien bag er faktisk meget sjov:

I slutningen af 1800-tallet kom de første skrivemaskiner. De fungerede ved, at bogstaverne var placeret på en masse små arme. Som svingede op og trykte bogstaverne på papiret. Men problemet var, at armene fildrede sig sammen meget let. Specielt hvis to taster, lige ved siden af hinanden, blev trykket ned for hurtigt.

Så en opfinder begyndte at se på: Hvordan kan man placere bogstaverne, sådan at de bogstaver, der typisk bliver skrevet efter hinanden, ikke ligger for tæt på hinanden på tastaturet. Og han udviklede det her tastatur, hvor de her bogstaver blev placeret langt fra hinanden. Ganske enkelt for at undgå sammenfiltring.

Her, 150 år senere, har vi stadig den model. Sagt med andre ord: Når vi sidder i dag og skriver på vores computer, telefon og tablet, så bruger vi et tastatur, der er udviklet til skrivemaskiner i 1800-tallet. Der er faktisk udviklet masser af alternativer til ”qwerty”. Men som samfundet og verdensmarkedet nu engang hænger sammen: Når vi først har én ”normal”, så er det den, vi kører med.

Grøn omstilling kræver et tværgående blik

Og det skyldes blandt andet vores egen hjerne. Rachel Kyte, som er FN’s direktør for bæredygtig energi, har sagt det meget direkte: Den største udfordring er vores fantasiløshed. Derfor skal vi blive klogere på menneskets møde med teknologien. Vi skal blive klogere på, hvordan vi selv forholder os til de nye muligheder.

Hvis I rejste tilbage til 1100-tallet og fortalte Saxo, at hans fjerpen kun er begyndelsen. At man en dag kan skrive med begge hænder. Ja, endog på samme tid. Og måske endog med alle 10 fingre. Så ville han tænke, I var lidt småskøre. For det er svært at tænke ud over det, der allerede findes. Det er en udfordring at tage nye teknologier til sig.

Og det er også noget af det, vi faktisk har prøvet at rumme i dette års forskningsreserveforhandling. Den værdifulde viden om adfærd. Det, som humanistiske og samfundsvidenskabelige forskere kan levere. Her har Innovationsfonden også en vigtig rolle.

Alt det her handler jo om at se på tværs. Hvis vi i dag skulle udvikle et nyt og bedre tastatur - så skulle vi både involvere lingvisten, fysioterapeuten og designeren. Og en programmør, som ville spørge, om stemmegenkendelse ikke bør afløse det hele.

Det samme gælder grønne løsninger. Når vi udvikler 3D-printet tøj af bioplastik. Bæredygtig beton. Når vi vil gøre vindmøllevingerne længere, uden de knækker. Så går det jo på tværs. Så min drøm om at gå ud på gaden og se initiativerne leve for fuldt blus, den skal forstås helt konkret. Men også i overført betydning. Innovationen skal leve inde i vores hoveder. Og den skal leve mellem os. Sådan at alle mærker ansvaret for at skubbe til supertankeren.

Måske når vi helt derhen – helt derhen – hvor Flyttemand Olsen drikker Carlsberg på træfiber, fordi han kan se fidusen. Eller også er det lige innovativt nok. Fordi: Hvis I har set ”Huset på Christianshavn”, så vil I vide, at han drikker Tuborg.

Tak for ordet.

Kilde

www.ufm.dk

Kildetype

Digitalt manuskript

Tags

Politisk tale, Socialdemokratiet

URI

<https://www.dansketaler.dk/tale/ane-halsboe-joergensens-tale-ved-innovationsfondens-innotalk-2019>